

بسم الله الرحمن الرحيم

تاریخ : 1387/01/19

در جلسه گذشته آیه مودت را که مراد از آن ، اهل بیت نبی مکرم صلی الله علیه وآله وسلم است و روایاتی هم نقل کردیم که در آیه مودت سه مساله اساسی است :

1 - من هم المراد من اهل البيت

2 - این مودت قربا برای چه بوده است آیا این مودت قربی بوی تعصب قبلگی نمی دهد که در آن زمان رسم بوده که بسیاری از رؤسای قبایل و عشایر برای بعد از خودشان افرادی را از نسل خودشان را به عنوان رئیس قوم انتخاب می کردند

در رابطه با این مسئله باید گفت: قرآن ملاک خوبی و بدی افراد را تقوا بیان کرده و میفرماید: «إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَنْتَأْتُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ» **الحجرات/13** و کاری ندارد این اقربا از اقربای پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم باشد یا از غیر اقربای پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم باشد و در روایتی است که می گوید: **اللَّهُ خَلَقَ الْجَنَّةَ لِمَنْ أَطَاعَهُ وَ أَحْسَنَ وَ لَوْ كَانَ عَبْدًا حَبَشِيًّا وَ خَلَقَ النَّارَ لِمَنْ عَصَاهُ وَ لَوْ كَانَ وَ لَدًا قُرَشِيًّا**

بحار الأنوار (ط - بيروت) ؛ ج46 ؛ ص82

مضافا بر این که در قرآن شدیدترین کوبیدنها و تنديها و شديدترین هجمه نصیب عموی پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم شده **تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَ تَبَّ (مسد/1)** چون مظهر شرک و بت پرستی عموی پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم است و قرآن هم ملاحظه نکرده که ابولهب عموی پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم تا یک جوری پارتی بازی بکنه نه اینچنین نیست، بلکه در همان رویه ای که فرعون و قارون مورد مذمت قرار گرفته؛

بلکه بالاتر از آنها ،عموی پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم مورد مذمت قرار گرفته است، و در مورد همسر عموی

پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم می گوید: **وَ اَمْرَانُہُ حَمَالَةٌ اَلْحَطَبِ فِي جِدِّہَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ (مسد5و4)**

پس معلوم می شود منطق قرآن منطق عشایری و قبلیگی نیست و عموی پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم در آن موقع، یک فرد شاخص در آن زمان بوده، مورد هجمه ی قرآن قرار می گیرد و از طرف دیگر سلمان که یک فرد ایرانی بوده؛ بالاترین افتخار نصیب سلمان می شود و می گوید: **السلمان منا اهل البيت و یا انی اشم للفرس الیمن رائحة الجنة** و امثال این قضایا فراوان است و پیامبر صلی الله علیه وآله وسلم دختر عمه اش (زینب بنت جہش که یکی از اشراف زادهای عرب است) را به عقد غلام خودش ، زید (پدراسامه) در می آورد و یا در مورد جیش اسامه که هیجده سالش است که فرزند غلام است را فرمانده سپاه قرار می دهد .

پس در نتیجه مساله **قل لااسئلكم عليه اجرا الاالمودة فی القربی** نه تنها یک مساله عشایری قبیلگی و فامیلی نیست، بلکه آن اقربای که صلاحیت مودة را دارند ،خدا مودتش را واجب می کند نه هر اقربا، بلکه محورانتخاب این اقربا برای مودة براساس تقوا می باشد.

و در مورد قضیه حضرت ابراهیم علیه السلام نسبت به درخواست امامت در ذریه اش،خدا می گوید: **لاینال عہدی الظالمین** و از آل ابراهیم و آل داود و آل اسحاق که اینها جزو استمرار دهندگان نبوت بودند و شاید یک رمز دیگرش که خدا از نزدیکان انتخاب کرده، این باشد علاوه بر تقوا قطعا آن کسی که خویشاوندی رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم را دارد دلسوزیش و جان فشانش برای بقای نبوت بیشتر است یعنی جدای از عرق تقوا، عرق عصبی هم باعث می شود که برای بقای دین و آثار او جان فشانش، بیشتر باشد و در مورد اینکه در دوارن امر بین ذریه ای که با تقوا است و غیر ذریه در ادامه دادن نبوت سزاوار تراند و حق تقدم هم دارند .

اضافه بر این مطلب در مورد «قل لا اسئلكم عليه اجرا الا المودة في القربى» نه هر قربای ، بلکه قربای که «اذهب الله عنكم الرجس و تطهرکم تطهیرا» و قربای که «قل تعالوا ندعو ابنائنا و ابنائکم و انفسنا و انفسکم و نساءنا و نساءکم ثم نبتهل» یعنی اقربای با این شاخصه قرآن مودتش را برهمگان واجب می کند.

نکته بعدی که باید توجه شود ارتباط این اجر با مساله رسالت هست قطعا نبی مکرم صلی الله علیه وآله وسلم در این جا مامور می شود مودة قربایش را بر عموم واجب کند قطعا به خاطر عاطفه و مهر و محبت به (علی علیه السلام که همسر دخترش و پسرعمویش) نبوده است؛ پس مشخص است این مسائل به خاطر خویشاوندی نبوده است بلکه این اقربای که اینجا نبی اکرم صلی الله علیه وآله وسلم معرفی می کند نه تنها اینها تقوا دارند نه تنها اینها اهلیت دارند بلکه اینها در یک درجه ای قرار گرفتند که محبت آنها ملاک ایمان و نفاق است

روایات فراوانی در این زمینه هست مثلا از ابوسعید خدری هست که نقل می کند:

انا نحن معاشر الانصار كنا نعرف المنافقين في عهد رسول الله ببغضهم علی بن ابیطالب علیه السلام مامنا فقیین را با بغض علی بن ابیطالب علیه السلام می شناختیم این دیگر فراتر از مساله عاطفه ، و فراتر از مساله عمل صالح است و فراتر از مساله ان اکرمکم عند الله اتقاکم است یعنی اقربا به یک درجه ای رسیده اند که ملاک ایمان و نفاق شده اند.

سیوطی الدر المنثور 4/153 حاکم، نیشابوری در المستدرک 3/156